

Merkwaardige groeiplaats van de moerasandijvie

Prof. Dr. A. J. P. Oort te Wageningen was zo vriendelijk ons enige foto's toe te zenden van een moerasandijvieplant, die een wel zeer ongebruikelijke groeiplaats had gevonden, namelijk een dakgoot met kennelijk slechte afvoer. In de dakgoot zullen wel veel bladeren van de over het dak heengebogen bomen zijn terecht gekomen, waardoor daar een humuslaag is gevormd. Dank zij de niet al te droge zomer waren de omstandigheden zo gunstig, dat de plant er tot volle wasdom is gekomen.

Redactie

Overzichtsfoto van de groeiplaats van de Moerasandijvie (zie ook omslagfoto)

Foto's:
Laboratorium voor
Phytopathologie
Wageningen.

S. Braaksma:

Vogelwaarnemingen op Corsica tijdens de K.N.N.V.-excursies in mei 1961

In mei 1961 werd door de K.N.N.V. wederom een reis georganiseerd naar Corsica. Hieraan werd door 27 personen deelgenomen. De leiding berustte bij de heren K. Hana en S. Braaksma. Vooral laatstgenoemde besteedde uiteraard veel aandacht aan de ornithologie, ter zijde gestaan door een aantal goede vogelkenners, zoals de heren Dr. R. Buisman, H. P. Misset en J. Postma en last but not least het Deense echtpaar P. E. Jensen-Jørgensen. Het zwaartepunt van de verrichte waarnemingen ligt te Calvi, waar het gezelschap dertien van de vijftien dagen verblijf hield. Van hieruit werden o.a. dagtochten gemaakt naar het Bois de Bonifato en via de Scala di Sancta Regina naar Porto, alsmede een tweedaagse reis naar Vizzavona en Corte.

Er werden op het eiland in totaal 94 verschillende vogelsoorten waargenomen, n.l. *dodaars*, *kuifaalscholver*, *kwak*, *wouwaapje*, *kleine zilverreiger*, *wilde eend*, *waterral*, *waterhoen*, *meerkoet*, *buizerd*, *sperwer*, *steenarend*, *wouw*, *torenvalk*, *kleine torenvalk*, *rotsduif*, *tortelduif*, *tureluur*, *groenpootruiter*, *bosruiter*, *drieteenstrandloper*, *kleine strandloper*, *bontbekpluvier*, *kemphaan*, *oeverloper*, *mediterrane zilvermeeuw*, *witvleugelstern*, *rode patrijs*, *kwartel*, *kerkuil*, *bonte kraai*, *raaf*, *vlaamse gaai*, *scharrelaar*, *hop*, *bijeneter*, *koekoek*, *grote bonte specht*, *boomleeuwerik*, *gierzwaluw*, *vale gierzwaluw*, *alpengierzwaluw*, *huizwaluw*, *boerenzwaluw*, *oeverzwaluw*, *rotszwaluw*, *wielewaal*, *zwarte spreeuw*, *goudhaantje*, *vuurgoudhaantje*, *waterspreeuw*, *winterkoning*, *kortsnavelboomkruiper*, *zwartkopboomklever*, *koolmees*, *zwarte mees*, *pimpelmees*, *staartmees*, *merel*, *grote lijster*, *tapuit*, *gekraagde roodstaart*, *roodborsttapuit*, *paapje*, *roodborst*, *nachtegaal*, *blauwe rotslijster*, *kleine karekiet*, *cetti's zanger*, *snor*, *zwartkop*, *kleine zwartkop*, *sardijnse grasmus*, *provençe grasmus*, *tijftjaf*, *bergfluit*, *tuinfluit*, *duinpieper*, *gele kwikstaart*

(gewone en Iberische vorm), grote gele kwikstaart, *grauwe vliegenvanger*, *bonte vliegenvanger*, *withalsvliegenvanger*, *grauwe klawwier*, *roodkopklawwier*, *kneu*, *vink*, *putter*, *groenling*, *citroensijs*, Europese kanarie, *italiaanse mus*, *rotsmus*, *cirlgors*.

De cursief gedrukte soorten (82) werden gezien in de naaste omgeving van Calvi (tussen Lumio, Calenzana, het Bois de Bonifato en de „Grotte des Phoques Marins”), de overige (en uiteraard tevens vele van de cursief gedrukte soorten) tijdens excursies elders op het eiland.

Een aantal gegevens mag gezien tijd of plaats van waarneming als min of meer uitzonderlijk worden aangemerkt. Hierover kan het volgende worden medegedeeld:

Van de *kleine zilverreiger*, die slechts als doortrekker op Corsica bekend is, werden ditmaal geregels één of twee exemplaren waargenomen in de omgeving van Secco en Figarella, waar de soort ook de vorige jaren geregeld werd gezien. Broeden lijkt hier geenszins uitgesloten. Hetzelfde geldt voor *kwak* en *woudaapje*, waarvan ditmaal resp. twee en één exemplaar werden gezien langs de Figarella, n.l. op 19/5 en op 24/5.

Wat betreft de *waterral*: het is voor zover bekend de eerste maal, dat deze soort in de broedtijd aan de westkust is waargenomen. De vogel werd waargenomen op 19/5 in een moerasje bij Calvi.

De *sperwer* broedde dit jaar blijkens een mededeling van de vuurtorenwachter op het Revellata-schiereiland. De *steenarend* werd gezien boven het Bois de Bonifato, waar de soort door de boswachter geregeld wordt waargenomen. Een caféhouder te Vizzavona deelde mede, dat de soort ook geregeld wordt gezien bij de Monte d'Oro, waar enkele jaren tevoren een exemplaar werd geschoten door een herder.

De *kleine torenvalk* is ongetwijfeld broedvogel in de omgeving van Calvi, waar geregeld tenminste vijf of zes exemplaren werden gezien. Er werd o.a. waargenomen hoe twee exemplaren felle aanvallen deden op bonte kraaien, elke keer als deze probeerden om een ruïne aan de weg nabij de Secco te naderen. Ook elders op het eiland werden kleine torenvalken gezien.

Van de *gewone torenvalk* daarentegen (volgens de Vogelgids de enige torenvalk, die op Corsica broedt) werd alleen op 16/5 en 17/5 één exemplaar gezien.

Rotsduiven bleken o.a. verblijf te houden in de „Grotten des Phoques Marins”. Van de *tureluur* werd op 24/5 één exemplaar gezien aan de Secco, een voor deze doortrekker late datum. Relatief laat zijn ook de waarnemingen van een *drieteenstrandloper* op 27/5 en van drie *bontbekpluivieren* op 24/5 nabij de Secco. Vermeldenswaard is, dat van een troepje van ongeveer vijftien *kleine strandlopers*, die verblijf hielden op een drassig perceel bouwland tussen Secco en Figarella, op 17/5 niet minder dan elf exemplaren konden worden gevangen en geringd. Op 21/5 werden nog vier exemplaren gezien aan de Secco.

Van de op Corsica vrij zeldzaam doortrekkende *witoleugelstern* werden op 16/5 en 17/5 resp. vier en één exemplaar gezien bij de Figarella. Van de slechts schaars op het eiland broedende *kerkuil* werd op 20/5 één exemplaar met prooi waargenomen in een ruïne te Calvi. Uit het feit, dat de vogel overdag op jacht ging, mag wellicht worden afgeleid, dat de vogel jongen te verzorgen had.

De zeldzame *scharrelaar* werd op 26/5 door een tweetal waarnemers gezien in het dal van de Restonica.

Van de op Corsica vrij zeldzame *vale gierzwaluw* werden op 23/5 drie exemplaren gezien bij de Col de la Croix. Van de eveneens weinig algemene *alpengierzwaluw* werden op 16/5 ongeveer tien exemplaren gezien in de omgeving van de Secco en op 22/5 drie exemplaren nabij de Revellata-baai. De befaamde *Corsicaanse boomklever* werd op 26/5 met tenminste drie vliegvlugge jongen gezien in de bossen bij Vizzavona. De fraaie *blauwe rotslijster* werd zowel in een ruïne te Calvi, als bij de vuurtoren waargenomen (op beide plaatsen stellig broedvogel). Van de *snor*, die op Corsica nog slechts enkele malen is waargenomen, werd op 19/5 één exemplaar gevangen. De vogel ontsnapte echter helaas vóór hij kon worden geringd...

Van de hier eveneens zeer zeldzame *bergfluit* werden op 16/5 twee zingende exemplaren waargenomen langs het pad van Calvi naar de Madonna de la Serra.

De *tuinfluiter* (blijkens het in 1936 gepubliceerde overzicht van Mayaud nog niet gesignaleerd op Corsica) werd op 19/5 zingend waargenomen nabij Calvi.

Van de *bonte vliegenvanger* werd op 16/5 een fouragerend exemplaar gezien in de dennen langs het strand bij Calvi, een voor deze soort zeer late datum. Op 24/5 werd een vleugellamme bonte vliegenvanger gezien aan de Figarella.

De zeldzame *withalsvliegenvanger* werd op 17/5 gezien tussen Calvi en de Revellata. Van de *rotsmus*, die o.a. op enkele plaatsen in de omgeving van Calvi werd waargenomen, werd op 27/5 één exemplaar gevangen en geringd bij de bijeneterkolonie aan

de Secco. Dit is zeker vermeldenswaard, gezien de beschrijving van Jourdain, die een nest van deze soort vond in een door bijeneters gegraven hol, waar in de omgeving stellig nog meer paren rotsmussen op dezelfde wijze nestelden.

Voor het ringonderzoek werden verschillende uren uitgetrokken. In totaal werden hierbij 41 vogels voorzien van Franse ringen, n.l. 30 volwassen exemplaren en 11 nestjongen. Eerstgenoemden werden alle bemachtigd met behulp van Japanse invliegnetten, n.l. 1 *bosruiter*, 11 *kleine strandlopers*, 1 *nachtegaal*, 2 *cetti's zangers*, 1 *roodborsttapuit*, 1 *bijeneter*, 1 *oeverzwaluw*, 1 *koolmees*, 1 *grauwe vliegenvanger*, 5 *putters*, 1 *vink*, 3 *Italiaanse mussen* en 1 *rotsmus*. Als nestjong werden geringd: 3 *zwarte spreeuwen*, 4 *kleine zwartkopjes* en 4 *puttertjes*. Het was bijzonder interessant om deze vogels aldus van nabij te kunnen bekijken. Er is hierbij uiteraard nogal eens gekiekt en gefilmd!

Bij een vergelijking met vorige reizen viel op, dat het aantal *roofvogels*, *raven*, *hoppen* en *roodkopklauwieren* bij Calvi duidelijk minder was dan vroeger. Wat laatstgenoemde soort betreft is vermeldenswaard, dat evenals in 1956 weer enkele paren roodkoppen werden gezien, die door de aanwezigheid van twee witte vlekken aan weerszijden van de snavel een „gemaskerde” indruk maakten. Van één van deze paren werd op 18 mei bij Calvi een nest gevonden in een alleenstaande steeneik. Het bevatte vijf eieren. Op 27 mei bleken in het nest nog drie eieren en een pasgeboren jong aanwezig te zijn.

Van de *bijeneter* werden nabij de Secco in totaal ongeveer tien bewoonde nesten gevonden. De vogels voedden zich hier blijkens de gevonden braakballen hoofdzakelijk met insecten met zwartblauwe vleugelschilden (mestkevers?). De kolonie langs de weg van Calvi naar Lumio bleek helaas verlaten te zijn, evenals de kleinere vroegere vestiging van bijeneters langs de Figarella. Bij Ile Rousse en Algajola was de soort gelukkig nog opvallend talrijk.

Hoewel verkeer en recreatie hand over hand toenemen, is Corsica gelukkig nog altijd een waar luilekkerland voor ornithologen. Vele vogelvrienden uit verschillende delen van Europa hebben reeds de weg naar en op het „Ile de Beauté” leren kennen. Zij zullen ongetwijfeld nog door vele anderen worden gevolgd. Ook voor botanici, entomologen, geologen en natuurliefhebbers zonder speciale hobby blijkt Corsica aan de hoogste verwachtingen te beantwoorden.

Het is te hopen, dat de Franse regering en het Corsicaanse volk dit zullen waarderen en maatregelen zullen treffen om — al is het alleen maar ten behoeve van het vreemdelingenverkeer — een aantal unieke natuurgebieden tot in lengte van dagen ongerept te bewaren.

Roofbouw op de peluw van mollig mos

Het peluwkje van mollig mos is hard op weg een zeldzame verschijning in de Nederlandse bossen te worden. Vooral in Brabant en Limburg zijn dit voorjaar weer honderden hectaren bos ontmost. Stevige Belgische arbeiders hebben met rieken een peluw met een gewicht van ruim tien-duizend ton (!) bij elkaar gestoken.

Zware vrachtwagens hebben daarna in ijltempo de mollige last naar de azaleacentra in het land van Gent gevoerd, waar zij als dekbed werd uitgevlijd over de bloemenvelden. Zo ingrijpend is de oogst dit jaar geweest, dat Staatsbosbeheer het nodig heeft geoordeeld de bosbezitters hiertegen ernstig te waarschuwen. Dit is niet anders dan roofbouw, aldus Staatsbosbeheer.

Voorgaande jaren was de verkoop van mos nog betrekkelijk incidenteel, al stak er een duidelijke groei in. Dit jaar groeide de verkoop evenwel uit tot een ware rage. Het mos werd een gretiger exportartikel

dan de bomen, of het daarvan komende hout, ooit zullen zijn.

Nog blijft de drift van de stekende rieken beperkt tot Brabant en Limburg, maar de Belgische importeurs, geplaatst voor de noodzaak de bloementeel in eigen land aan de nodige dekgrondstof te helpen, slaan de blikken al noordelijker.

Zij hebben uitgerekend dat ons bosarme land meer dan voldoende mos produceert om tot in lengte van jaren aan de Belgische vraag te kunnen voldoen, maar zij beseffen wellicht niet, dat daarmee tegelijkertijd onze bossen ontstellend verarmen en mogelijk zelfs met ondergang worden bedreigd.

Om dezelfde redenen waarom de bloemkwekers rondom Gent het Nederlandse mos willen hebben, verdient het n.l. rustig onder de bomen te blijven liggen: de kwekers willen het hebben ter afdekking van hun knolbegonia's en azalea's wanneer deze in het voorjaar worden aange-